

Motion till riksdagen 2020/21:2455

av **Marta Obminska (M)**

Stärkta kunskaper hos lärare om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar hos barn och ungdomar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka kunskapen hos lärare i specialpedagogik gällande neuropsykiatriska funktionsnedsättningar hos barn och ungdomar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige ska ha en skola för alla, där alla elever ska få en likvärdig chans att nå sin fulla potential. För elever som har svårigheter att inhämta de kunskaper som krävs i skolan står det i skollagen att adekvat stöd måste sättas in för att kunskapskraven ska uppnås.

I Autism- och Aspergerförbundets och Novus Medlemsundersökning om skolan 2020 står det att bristande autismskompetens hos personalen är den vanligaste orsaken till barnens skolfrånvaro i hela 51 procent av fallen. Dessutom når färre elever kunskapsmålen i svenska, engelska och matematik. Enligt årets enkät når 37 procent av eleverna målen jämfört med 44 procent i skolenkäterna år 2016 och 2018. Det är positivt att fler får stöd i skolan, men tyvärr är det bara hälften som får rätt anpassat stöd. Värt att notera är att man bara i ungefär hälften av fallen följer upp om stödet fungerar.

För att hjälp ska komma till måste det däremot finnas en kunskap om utmaningarna. I en tidigare skolenkät som publicerats av Riksförbundet Attention och Trygg-Hansa framkommer det att bara två av tio föräldrar till barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar anser att deras barn får den hjälp de behöver för att klara målen för undervisningen i skolan. Föräldrarna menar även att detta har fått som följd att deras barn får lägre betyg och drabbas av ökad risk för psykisk ohälsa.

Som ett resultat av barnens utsatthet uppger även sju av tio föräldrar att deras egen livssituation har förändrats till det sämre med ökad psykisk ohälsa, sjukskrivningar och att föräldrar tvingas gå ner i tjänst för att stötta sina barn då skolan inte är förmögen.

Även Skolverket och Skolinspektionen har uppmärksammat bristen på kunskap när det kommer till frågor som rör neuropsykiatriska funktionsnedsättningar i skolan bland lärare. En kartläggning gjord på Karolinska institutets Center of Neurodevelopmental Disorders pekar dessutom på att fyra av fem lärare anser att de inte fått tillräcklig kunskap med sig från lärarutbildningen för att kunna bemöta och undervisa grundskoleelever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Krav på kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar motsvarande cirka 15 högskolepoäng har förts in i examensmålen för de specialpedagogiska utbildningarna. Många ordinarie lärare, samt tidigare utbildade specialpedagoger, har dock med sig väldigt grunda kunskaper i specialpedagogik från lärarutbildningen, vilket förmodligen är en bidragande orsak till att så många lärare känner svårigheter när de möter elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. I en skattning utförd av Karolinska institutet uppger 80 procent av lärarna att de saknar kunskap om neuropsykiatriska diagnoser. Jämför vi med våra grannar i Finland, där specialpedagogiken ingår i lärarutbildningen, kan vi se att åtgärder sätts in betydligt tidigare för barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och att lärare inte är lika osäkra.

Att det finns en koppling mellan neuropsykiatriska funktionsnedsättningar och risken för socialt utanförskap är ingen hemlighet. Enligt Arbetsförmedlingen kommer bland annat grupperna arbetslösa ungdomar med bristfällig utbildning och arbetslösa med funktionsnedsättning som innebär nedsatt arbetsförmåga mötas av stora svårigheter att snabbt finna arbete.

Med anledning av ovanstående bör därför regeringen stärka kunskapen hos lärare i specialpedagogik och kunskapen rörande neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Detta bör ske både på lärarutbildningarna och som fortbildning av redan utbildad och verksam personal.

Marta Obminska (M)